

Udlændinge- og integrationsministeriet

Att. Johanne Black

uim@uim.dk

j.nr. 2022-5346

26. april 2022

Røde Kors' hørings svar til Lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, lov om individuel boligstøtte, lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, sundhedsloven og integrationsloven

Røde Kors takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til lov om ændringer af lovgivninger på en række forskellige områder set i lyset af de mange nyankomne fordrevne fra Ukraine.

Røde Kors er optaget af, at vi sikrer en god modtagelse og ordentlige levevilkår for nyankomne flygtninge. Med en særlov, der er blevet udarbejdet og vedtaget indenfor en meget kort tidsramme, er det også væsentligt, at der nu lægges op til en række justeringer og ændringer.

Da høringsfristen er et døgn, har det kun været muligt at forholde os til nogle af de delelementer af lovforslaget som Røde Kors anser for de mest centrale:

Lovhjemmel til, at kommunerne kan tilbyde indkvartering og forplejning til personer, der er fordrevet fra Ukraine

Røde Kors finder det positivt, at der nu indføres lov hjemmel til, at kommunerne kan tilbyde indkvartering og forplejning til personer der er fordrevet fra Ukraine, mens de afventer udlændingemyndighedernes afgørelse af deres ansøgning om opholdstilladelse efter særloven. Lovforslaget opstiller et krav om, at udlændinge der ønsker indkvartering og forplejning efter ordningen, har indgivet eller skal indgive ansøgning efter særloven indenfor få dage. Det er Røde Kors' vurdering, at det er godt, at folk tidligt ansøger, da særloven også sikrer bedre vilkår for de fordrevne fra Ukraine, men en frist på fem hverdage er meget kort. Der vil være ukrainere, som lige er ankommet til Danmark og som efter længere flugt/rejse vil have brug for at finde sig til rette og skabe ro omkring børnene. Derudover kan der være fordrevne fra Ukraine, som har brug for at overveje deres fremtid og om det er Danmark eller et andet europæisk land, hvor andre familiemedlemmer måske er bosat, skal danne rammen for fremtiden.

Røde Kors finder det som udgangspunkt positivt, at det er op til kommunerne om og hvordan de vil anvende lov hjemmelen. Det vil være forskelligt hvad boligkapaciteten i kommunerne er, ligesom det også kan variere hvilke boligtilbud de fordrevne fra Ukraine har størst gavn af. Nogle vil måske oplat bosætte sig hos familiemedlemmer eller i midlertidig kommunale indkvarteringstilbud, mens andre måske ønsker at være på asylcentre, hvor der er adgang til skoletilbud, sundhedstilbud m.m. indtil man får opholdstilladelse.

Røde Kors finder det også positivt, at det i lovforslaget foreslås, at kommunalbestyrelsen vil kunne

medvirke til, at der indgives opholdstilladelse under særloven, herunder hjælp til at indhente og udfylde ansøgningsskema, da der er et stort behov for dette.

Det er Røde Kors' oplevelse, at kommunerne i dag har mange forskellige tilgange til aktstykket, som skaber en stor uensartede praksis i landets kommuner og det fører til stor forvirring blandt modtagere af aktstykkets bestemmelser. Nogle kommuner bistår direkte med rådgivning ifm. ansøgning af ophold efter særloven, mens andre kommuner fx blot oplyser om muligheden på deres hjemmeside. Røde Kors foreslår derfor, at der hurtigst muligt udarbejdes anbefalinger og vejledning til landets kommuner om udmøntning af tilbud om indkvartering og forplejning, samt etablering af rådgivningsindsats ifm. ansøgning om ophold efter særloven for at undgå for stor uensartede praksis i kommunerne.

Kommuner kan anvise til midlertidige opholdssteder eller permanente boliger, som er beliggende i udsatte boligområder

Med lovforslaget foreslås det, at kommunerne kan anvise de pågældende udlændinge til et midlertidigt opholdssted eller en bolig, som er beliggende i et udsat boligområde, hvis kommunen ikke i øvrigt er i stand til at anvise midlertidig indkvartering, som ikke ligger i et udsat boligområde.

Røde Kors anerkender, at begrænset boligkapacitet er en udfordring i en del kommuner med det høje antal af fordrevne fra Ukraine som pt. kommer til Danmark. Derfor kræver ekstraordinære situationer også anderledes/nye løsninger og her er det oplagt at egnede og evt. tomme boliger i udsatte boligområder tages i brug. Røde Kors mener dog at kommunernes mulighed for at anvise midlertidige opholdssteder eller boliger i udsatte boligområder også bør gælde andre nyankomne flygtningegrupper, som kommunerne står overfor at modtage i den kommende tid. Kommunernes opgave med at anvise midlertidige opholdssteder og boliger, jf. integrationslovens § 12, bør betragtes som én samlet kommunal opgave og der bør derfor ikke skelnes mellem nyankomne flygtningegrupper.

Samtidig har mange af disse boligområder allerede stor erfaring med at tage imod og hånd om familier i udsatte positioner, ligesom de er vant til beboere med mange forskellige sprog og kulturelle baggrunde.

Røde Kors opfordrer til, at der fra start af tages initiativer til at bygge bro til det omkringliggende lokalsamfund. Et godt og konkret eksempel på dette er, at DRC Dansk Flygtningehjælp og Røde Kors, i kraft af projektet Venner Viser Vej, aktivt arbejder på at etablere tilbuddet om en frivillig ven/netværksfamilie i udsatte boligområder rundt om i landet.

Netværkspleje

Med lovforslaget foreslås det, at der indsættes en bestemmelse i særloven, så kommunalbestyrelsen kan godkende en netværksplejefamilie efter §66b, stk. 1, i lov om social service som konkret egnet til et bestemt barn eller ung, der er meddelt opholdstilladelse efter denne lov, hvis netværksplejefamilien deler kulturelt og sprogligt fællesskab med barnet og den unge. Røde Kors finder det positivt, at der åbnes op for en bredere definition af netværksplejefamilie, da vi fra andre europæiske lande (fx Holland) ved, at der er gode erfaringer med at anbringe i familier med samme sproglige og kulturelle baggrund. Her er det på lige fod med servicelovens andre anbringelsesmuligheder vigtigt, at barnet/unge og den midlertidige forældremyndighedsindehaver (MFI), hvis vedkommende er udpeget, inddrages og partshøres ift. beslutningen om netværkspleje (jf. forvaltningsloven).

På baggrund af mange års erfaring fra indsatsen vedr. midlertidige forældremyndighedsindehavere til uledsagede flygtningebørn (MFI) anbefaler Røde Kors, at der sikres en tæt sammenhæng mellem tilbuddet om netværkspleje og retten til at have en uvildig midlertidig forældremyndighedsindehaver¹ (jf. forældreansvarsloven), som varetager barnets tarv. Her er det centralt, at barnet/den unge får en MFI, som kan spille en vigtig og uvildig rolle og have et tæt kendskab til det danske system. På den måde vil netværksplejen og MFI'en i et tæt samspil kunne være vigtige kapaciteter og ressourcer i

¹ [Midlertidig forældremyndighed over udlændinge under 18 år med opholdstilladelse i DK \(familieretshuset.dk\)](https://familieretshuset.dk)

barnet/den unges liv. Derfor er det også afgørende, at der i grundkurset til netværksplejen undervises i samspillet med MFI'erne, ligesom der bør lægges ekstra vægt på samarbejdet med myndigheder såfremt der også vil være netværkspleje, som er relativt nyankomne i Danmark.

Såfremt der viser sig at være gode erfaringer med tilbud om netværkspleje med samme kulturelle og sproglige fællesskab anbefaler Røde Kors, at det omsættes til at blive en fast bestemmelse i service-lovens §66, så det også kan komme andre flygtningegrupper der ikke er fra Ukraine til gavn.

Mulighed for fjernundervisning og fravigelse af sprogkrav for fordrevne fra Ukraine

Der lægges med lovforslaget op til, at fordrevne fra Ukraine kan undervises på engelsk og ukrainsk samt at der kan gøres brug af fjernundervisning i undervisningen. Røde Kors finder det forståeligt, at kommunerne i denne ekstraordinære situation har brug for stor fleksibilitet. I den forbindelse ser Røde Kors positivt på, at engelsk og ikke mindst modersmålsundervisning bliver redskaber, der skal sikre denne fleksibilitet og igen bliver et større fokus i folkeskolen. Det kan skabe tættere bånd til familie og i hjemlandet, der står i en krig vi endnu ikke ved hvor længe varer. Samtidig viser nylig forskning, at modersmålsundervisning kan øge ens læseforspring med 9,5 måned og reducere adfærdsproblemer og sociale vanskeligheder blandt tosprogede elever. Derudover øger det også elevernes og forældrenes engagement i undervisningen².

Røde Kors mener også, at det er vigtigt, at der ikke kan fraviges fra undervisning i dansk, da det igennem dokumentation af vores indsatser, står klart, at danskundskaber er en af flere vigtige forudsætninger for at sikre en god integration. I den sammenhæng stiller Røde Kors sig også gerne til rådighed, da vi har adskillige fysiske og digitale frivillige sprogtilbud (Sprogland junior), som kan være et godt supplement til nogle af de mange offentlige tilbud.

Røde Kors har forståelse for, at fjernundervisning kan være et nyttigt redskab i undervisningen i den ekstraordinære situation, hvor der fx kan mangle ukrainsk lærekapacitet i specifikke områder, men Røde Kors anbefaler, at fjernundervisning, også for de ældre elever, anvendes i så begrænset omfang som muligt. Vi ved fra tidligere flygtningemodtagelser, at fysisk tilstedeværelse i skole- og fritidstilbud m.m. er en væsentlig forudsætning for at sikre den sociale trivsel og god integration. Derfor er det også vigtigt, at der tidligt og i videst muligt omfang arbejdes henimod at bygge tæt bro mellem modtagetilbud og de almene tilbud i folkeskolen.

Boligstøtteleven og lov om børnetilskud

I lovforslaget foreslås det, at fordrevne fra Ukraine og personer fra Afghanistan, der har bistået danske myndigheder får mulighed for at ansøge om boligstøtte og børnetilskud. Røde Kors bifalder, at begge nyankomne grupper får samme vilkår som flygtninge under Udlændingelovens §7 og §8. Vedr. Lov om børnetilskud mener Røde Kors endvidere, at alle flygtninge i Danmark bør modtage børne- og ungeydelse samt børnetilskud på samme vilkår som alle andre i det danske samfund og at genoptjeningsreglen derfor bør afskaffes.

Bemyndigelse til at supplere eller fravige visse regler i sundhedsloven. Lovforslaget lægger op til, at sundhedsministeren kan få en særlig bemyndigelse til at fastsætte regler, der gør det muligt at supplere eller fravige sundhedslovens bestemmelser om organisering, tilrettelæggelser og indsatser af sundhedsområdet særligt gældende for de fordrevne fra Ukraine, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse.

Røde Kors vil gerne henlede opmærksomheden på de fordrevne fra Ukraine der endnu ikke har fået tildelt opholdstilladelse efter særloven og hvor der er nogle udfordringer i den gældende ret i sundhedsloven. Røde Kors bemærker, at der i lovforslaget står, at "udgifter dækkes til nødvendige sundhedsmæssige ydelser af Udlændingestyrelsen". Dette er dog kun gældende for de Ukrainere, der er registreret af myndighederne og bor på asylcenter. Røde Kors anbefaler derfor, at de personer som bor ude i kommunerne og/eller som endnu ikke har søgt eller fået tildelt ophold også under særlov og

² [Forsøg med modersmålsundervisning gav større trivsel og bedre læseresultater \(au.dk\)](#)

endnu ikke har modtaget cpr nummer, også får adgang til nødvendig sundhedshjælp. Desuden er der behov for at Ukrainere kan modtage basal sundhedshjælp og ikke udelukkende nødvendig (uopsættelig hjælp så som recept på prævention til kvinder eller anden ikke livsvigtig medicin og læge/jordemoder kontrol til gravide. Røde Kors oplever, at rigtig mange henvender sig i Røde Kors' sundhedsklinikker med behov for denne basale sundhedshjælp men belaster det øvrige sundhedssystem unødigt (akuttelefoner, lægevagter m.fl), da de ikke har noget sted at henvende sig og udelukkende har adgang til akutbehandling ved akut sygdom.

Røde Kors står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående hørings svar skulle give anledning til spørgsmål.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær